Adres redactie en administratie:
Bureau Hoofdraadsman,
Coornherthuis,
Hoofdstr. 84, Driebergen
Telefoon 03438-2878
Redacteur A. Zoetebier
Hoofdraadsman

EGO

MAANDBLAD VAN DE HUMANISTISCHE GEESTELIJKE VERZORGING VOOR MILITAIREN. NR. 7 — JULI 1975 — 14e JAARGANG

Abonnementsprijs ƒ 6,— per jaar, te storten op postgirorekening 480414 t.n.v. Hoofdraadsman Humanistische Geestelijke Verzorging te Driebergen. Militairen ontvangen het blad op aanvraag zonder betaling.

- OUDERWETSE STUDENT
- TER DISCUSSIE
- BOEKEN EN BROCHURES
- FILMRODDELS
- WIE WAT BEWAART
- URIAH HEEP
- KANO VAREN
- HARDOP DENKEN

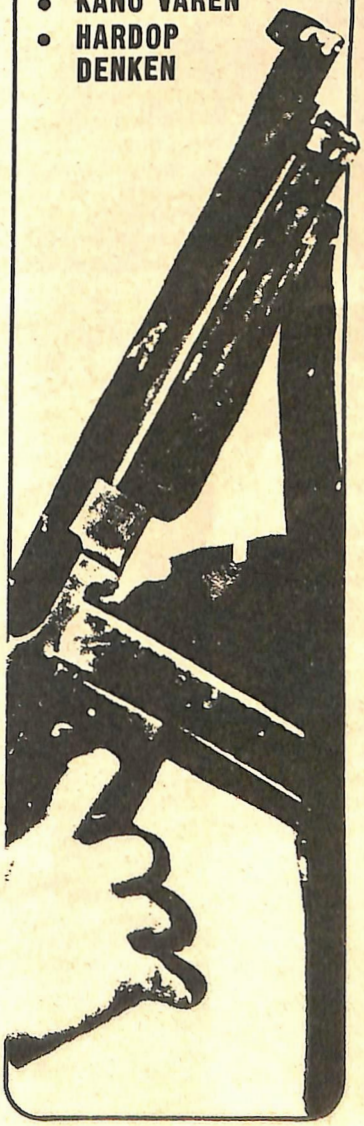

Voor ouderwetse is geen plaats m

Op de universiteiten zullen ze in de toekomst wat met de beide benen op de grond moeten gaan staan. Minister van Onderwijs Van Kemenade en zijn staatssecretaris Klein hebben er vorige maand hun plannen over ontvouwd.
De universiteiten worden niet meer wat ze geweest zijn, het is uit met de dure en vaak elitaire pret. 't Heet allemaal het „wetsontwerp herstructurering wetenschappelijk onderwijs." Hetgeen betekent: een veel kortere studieduur met strak geprogrammeerde opleidingen. Ofwel: voor het ouderwetse type student is geen plaats meer. De bacchanalen zijn voorbij, er moet gewoon gewerkt worden. Het parlement gaat er vrij zeker akkoord mee.
Hiermee komt het einde aan een situatie, die alom in Nederland altijd met zeer scheve ogen is bekeken. De handel en wandel van de student, de ondoorzichtigheid in het algemeen van het wetenschappelijk onderwijs. Wat Van Kemenade en Klein uitwerkten past in het streven van Keerpunt naar een betere verdeling van kennis, inkomen en macht. Niemand durft te ontkennen dat de maatschappij thans andere dingen van de universiteit eist dan voorheen. De eis bijvoorbeeld, dat iedereen die de capaciteiten heeft een hoogwaardige opleiding kan krijgen. Ongeacht zijn afkomst. De eis ook, dat mensen met zo'n hoogwaardige opleiding niet automatisch meer geld en status krijgen dan een ander.
Wetenschappelijk onderwijs is een uiterst kostbare zaak voor de gemeenschap. De bewindslieden willen gewoon dat het onderzoek zich nu in eerste instantie bezighoudt met zaken van algemeen maatschappelijk belang. Dat men rekening houdt met het feit, dat het overgrote deel van de mensen niet kan begrijpen wat zich allemaal binnen de muren van die dure instituten afspeelt.
We zullen ze niet missen, de eeuwige studenten, die via allerlei bestuurslidmaatschappen van studentencorpora vele jaren ietwat glazig zitten te verknollen, in de wetenschap dat pa daar wel wat poen voor over heeft. 't Wordt voor iedereen nu gewoon tobben geblazen, net zoals elders in de maatschappij. Daar hoeft geen treurig Requiem voor worden gespeeld.
Er ging vorige maand wel een klein schokje door 's lands vergaderzaal, de Tweede Kamer, toen minister Van Kemenade daarover heel helder was. Tussen neus en lippen door liet hij weten dat de bestuurders van de „erkende studentencorpora" niet meer hoeven te rekenen op het traditionele extra studiejaar. Een voorzitter van een voetbalclub is ook geen vrijgestelde in de maatschappij, zei hij.
Behoudend parlementair Nederland sprong er even bij op. Protesten alom. Geroezemoes. Maar de noodzaak om ook de universiteit tot een normaal deel van de samenleving te rekenen en als zodanig te behandelen bracht de zich in heimwee-gedachten vermeiende oppositie tot zwijgen. Inderdaad: gelukkig is het al jaren niet meer zo dat de universiteit een bolwerk is van de leidende klasse, die in hautain stilzwijgen de mensen opleidt die morgen aan de macht komen. De huidige bewinslieden willen die lijn even doortrekken, dat is de kwestie.
Niet minder dan twaalf jaar heeft het echter geduurd voor die verlossende woorden in de Kamer werden gesproken. Twaalf jaar moest er gediscussieerd worden over de verkorting van de studieduur, nadat was gebleken dat het wetenschappelijk onderwijs financieel zo langzamerhand de pan uit aan het rijzen was en in de toekomst niet in staat zal blijken de wassende stroom studenten te verwerken. We kennen allemaal al de begrippen: numerus clausus, studentenstop enz. enz.
Dat het twaalf jaar heeft geduurd, voordat de plannen hierover tot wasdom waren gekomen is te danken (te wijten?) aan de gigantische procedure van inspraak, medezeggenschap en de wens tot meebeslissen aan dit alles vooraf is gegaan. Een ware lijdensweg, zoals minister Van Kemenade dat in de Tweede Kamer schetste. Een lijdensweg overigens, waarop de betrokkenen, via een adviescollege als de Academische Raad meer zeggenschap kregen dan de meest verstokte voorstander van democratisering zich maar in de stoutste dromen voor bijvoorbeeld het bedrijfsleven durft wensen.
Door die inspraak werd de wet in de loop der jaren verschillende malen aangepast aan de wensen van de universitaire instellingen. De Acade-

type student eer

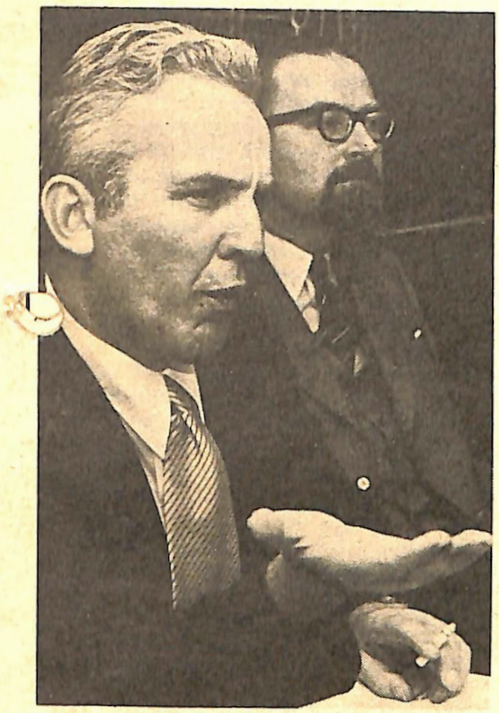

mische Raad kwam tenslotte met een slotadvies. Niet aannemen, zo luidde het. Minister Van Kemenade haalde daar vorige maand vernietigend over uit: „Onbegrijpelijk," zei hij, „en getuigend van te weinig begrip voor de realiteit."
De bewindsman nam er wel de tijd voor om het allemaal aan onze parlementariërs uit te leggen. Per slot van rekening kan ook hij moeilijk heen om de wensen van de autonome instellingen van wetenschappelijk onderwijs bij de uitvoering van zijn plannen. Niet minder dan zes uur was hij aan het woord om te vertellen dat tegenwerking straks tot pure domheid moet worden gerekend.
Een citaat uit die zes uur: „Men kan zo veel, zo lang en zo abstract over de doelstellingen van het wetenschappelijk onderwijs praten, dat men aan voorstellen niet toekomt. Maar er is ook een andere discussie mogelijk, die niet het uitzicht uit de weg gaat, dat veranderende omstandigheden tot nieuwe structuren nopen. De veranderende omstandigheden zijn duidelijk. Ze zijn aan te duiden met begrippen als veranderende behoeften aan onderwijs en wetenschapsbeoefening, schaalvergroting, exponentiële groei van kosten. Die omstandigheden nopen tot nieuwe structuren, tot een nieuw onderwijskundig kader, waarbinnen ook in deze tijd de doelstellingen verantwoord kunnen worden verwezenlijkt."
Het is nu eenmaal zo, dat er heden ten dage andere dingen aan de gang zijn dan voorheen. Dat heeft te maken met een beetje rechtvaardigheid in onze samenleving. En als we daar niet mee beginnen met het onderwijs en het voortgezet onderwijs dan kunnen we die mentaliteitsverandering, die er nodig is wel aan onze laarzen lappen. Of zoals minister Van Kemenade dat zei: „Als er nu niet over hervormingen van het wetenschappelijk onderwijs wordt beslist kan men niet spoedig een klimaat verwachten waarin nog verdergaande veranderingen kunnen gedijen. En dat is absoluut onverantwoord."
Het parlement volgt hem schoorvoetend in die gedachtegang. Ze zullen tegen blijven stribbelen, de universiteiten en alle lichamen die die universiteiten vertegenwoordigen. Maar het is onverantwoord als ze de nieuwe plannen ook niet zouden volgen.

Rien Robijns.

Dankert: in of uit de navo? een zinvolle discussie

Ter discussie

De discussie over de vraag of Nederland wel of niet in de NAVO moet blijven wordt hier gevoerd door Piet Dankert van de Partij van de Arbeid en Fred van der Spek van de Pacifistisch Socialistische Partij. Beiden zijn lid van de Tweede Kamer en maken deel uit van de kleine kring van defensie-specialisten.

Er is nogal wat kritiek op de NAVO En dat is maar goed ook. Militaire organisaties verdienen het goed gecontroleerd te worden en voor zo'n goede controle is kritiek een onmisbare voorwaarde.
Sommigen in ons land zijn zo kritisch over de NAVO, dat ze vinden dat Nederland het lidmaatschap van die organisatie maar beter kan opzeggen. Ik vind dat ze geen gelijk hebben. En dat dan niet omdat ik de NAVO als een soort heilige koe beschouw of de vrees heb dat als we eruit lopen de Russen morgen Schiermonnikoog van ons zullen afnemen. Het is, omdat ik meen dat een Nederlandse politiek die gericht is op het bereiken van ontspanning en veiligheid in de Oost-West-verhoudingen en zelfs in wijder verband, meer kans heeft op concrete resultaten binnen de NAVO dan los van die NAVO.
Een voorbeeld: de verontrusting over de nucleaire wapens, of het nu tactische of strategische kernwapens zijn, is in Nederland bijzonder groot. Als we niet in de NAVO zaten zouden we bijvoorbeeld via de Verenigde Naties onze stem tegen die wapens kunnen verheffen.

Maar het is zo langzamerhand wel duidelijk dat het de VN, als die het al in meerderheid met ons eens zou zijn, aan macht ontbreekt om wat aan de gevaren van die kernwapens te doen. Natuurlijk, ook in de NAVO is onze macht beperkt. Maar toch, door het bondgenootschappelijk karakter van de betrekkingen, door het feit dat de nucleaire afschrikking met tactische kernwapens in Centraal-Europa mede een Nederlandse defensietaak is, kunnen we proberen de toestand wat veiliger te maken door het indienen en aanvaard krijgen van voorstellen in de NAVO-Raad.
En dat is niet zonder belang. Want als het ooit tot een conflict mocht komen waarin kernwapens worden gebruikt, dan loopt Nederland net zoveel kans het slachtoffer van die wapens te worden als het niet dan als het wel in de NAVO zit.
Een ander voorbeeld: de onderhandelingen tussen Oost en West over de wederzijdse vermindering van bewapening en die over Veiligheid en Samenwerking in Europa. Die onderhandelingen hebben alleen een kans op reëel resultaat als de westelijke landen met gezamenlijke, goed gecoördineerde initiatieven komen, net zoals de Oosteuropese landen dat doen. Dan wordt zo'n conferentie overzichtelijk en hoeft men, al moeilijk genoeg, alleen nog maar te proberen twee in plaats van meer dan twintig standpunten naar elkaar toe te brengen. Door lidmaatschap van de NAVO kunnen we ons inspannen voor een zodanig westelijk standpunt, dat overeenstemming met het Warschau-Pact mogelijk wordt. Een niet onbelangrijk aspect van de NAVO is de militaire samenwerking. Eigenlijk is de NAVO niets anders dan een uit een verdrag voortvloeiende militaire samenwerking tussen West-Europa en de Verenigde Staten, die de bijstandsverplichting die de Verenigde Staten ten behoeve van West-Europa op zich genomen hebben, reële inhoud geeft. Aan beloften heb je in de internationale politiek weinig.
300.000 Amerikaanse militairen en 7000 (veel te veel) Amerikaanse tactische kernwapens in Europa zijn heel wat reëler dan zo maar een belofte. Die Amerikaanse aanwezigheid in West-Europa verschaft ons het meest doorslaggevende argument tegen het een Europese kernmacht en maakte o.a. het b.v. West-Duitsland mogelijk de befaamde „Ost"-politiek te voeren, een „Ost"-politiek die in feite het ontspanningsproces tussen Oost en West heeft ingeleid. Natuurlijk, Nederland kan zich aan die militaire samenwerking onttrekken en toch, net als Frankrijk en Griekenland, lid van de politieke kant van de NAVO blijven. Het is echter juist die militaire samenwerking die ten grondslag ligt aan de politieke mogelijkheden van de NAVO in het ontspanningsproces en de vermindering van bewapening. Het is ook die militaire samenwerking die het ons mogelijk maakt minder aan defensie te doen dan bijvoorbeeld een land als Zweden, dat om politieke redenen op eigen defensiebenen moet staan.

Er wordt wel gezegd dat al deze argumenten best juist kunnen zijn en dat we desondanks toch de NAVO uit moeten, omdat de NAVO het slaan van bruggen tussen Noord en Zuid in de weg staat. Ik geloof daar niet zo e-. Of beter, als iets de samenwerking tussen Noord en Zuid in de weg staat dan is dat niet de NAVO, maar dan zijn het de rijke landen in het algemeen, de rijke landen die rijk willen blijven of nog rijker willen worden. Maar voor dat rijk worden hebben ze de NAVO niet nodig. Dat is veeleer een zaak van de EG en andere internationale organisaties. Moeten we daar dan óók uit? En als we dat doen, helpt dat dan de arme landen?
Daarom, de discussie over in of uit de NAVO is een nogal zinloze discussie. Waar we over zouden moeten discussiëren is de vraag wat voor beleid we binnen die NAVO moeten voeren, over de vraag hoe we door ons NAVO-lidmaatschap het gevaar van de kernwapens in de wereld terug kunnen dringen, en vrede en samenwerking in Europa een solide basis kunnen geven.

van der Spek: navo instrument van oorlog en kapitalisme

Zowel vanuit pacifistisch als vanuit socialistisch standpunt is de NAVO een verwerpelijk instituut, omdat naar mijn mening een socialistische maatschappij voorwaarde is voor het oplossen van de problematiek van oorlog en vrede. Altijd al heeft men overwegende bezwaren tegen het militarisme aangevoerd. Bewapening leidt tot oorlog. Oorlog lost de problemen niet werkelijk op en legt de basis voor nieuwe oorlogen. De echte schuldigen blijven buiten schot, talloze onschuldigen worden slachtoffer. Het militarisme tast alle waarden van menselijkheid aan. Het dwingt, ook buiten het militaire apparaat zelf, tot dictatoriale constructies. Het kost astronomische bedragen, die con[illegible]uctief zouden kunnen worden be[illegible]ed.

In deze tijd van massavernietigingswapens hebben deze bezwaren als het ware een nieuwe dimensie gekregen. Het voortbestaan van de mensheid zelf staat op het spel. De afwijzing van deze A-, B- en C-wapens moet dan echter leiden tot afwijzing van bewapening als zodanig. Het is ondenkbaar bewapening en oorlog nog wel als zinnige instrumenten van de politiek te blijven beschouwen, maar dan bij een bepaald soort bewapening een grens te trekken. De gedachte dat het zogenaamde bewapeningsevenwicht bij uitstek de vrede bewaard heeft, is onzin. Er is geen evenwicht, maar een voortdurend oplopende bewapeningsspiraal, een voortdurende strijd om overwicht.

Er zijn bovendien talloze oorlogen gevoerd, zij het nauwelijks in Europa en niet met kernwapens. Een keer of vier, vijf is Amerika echter op de rand van het gebruik van kernwapens geweest (na in augustus 1945 als eerste twee kernwapens te hebben gebruikt tegen Japan). Chemische wapens zijn, o.a. in Vietnam en Angola, op grote schaal gebruikt.

Met de verfijning van de wapentechniek is ook de autonomie van het militaire apparaat tot een griezelige hoogte opgevoerd. Het is natuurlijk altijd, door zijn aard, met de uiterste geheimhouding omgeven geweest, maar de technische en strategische complicaties van de moderne oorlogvoering maken het meer dan ooit ontoegankelijk voor de zo noodzakelijke democratische controle.

Daarmee hangt samen dat het verschil tussen aanval en verdediging steeds vager wordt. Wie weet of denkt dat de tegenstander op het punt staat op de knop te drukken, zal zelf zijn intercontinentale raketten onmiddellijk afschieten en dus de aanvaller worden.

Dat de Sovjet-Unie zich bedreigd voelt nadat zij tweemaal vanuit het kapitalistische Westen is aangevallen (in 1917 en volgende jaren de interventie-oorlogen, in 1941 de aanval van Hitler-Duitsland) is begrijpelijk. Het reusachtige militaire apparaat van het Warschaupact kan men echter bezwaarlijk puur defensief noemen. Hetzelfde geldt voor de NAVO.

Het is niet vol te houden dat de NAVO de democratische vrijheden zou verdedigen. Talloze voorbeelden kunnen dit illustreren. Zoals het lidmaatschap vanaf het begin in 1949 van het fascistische Portugal, en het feit dat fervente Hitler-officieren, na de toetreding van de Bondsrepubliek in 1955, leidende posten in de NAVO gingen bekleden.

Over de functie van het bewaren van de vrede heb ik hierboven al geschreven. Blijft over de functie van het bewaren van de territoriale integriteit (de „veiligheid") van de 15 lidstaten. Die functie is niet zo dwaas, het middel alleen niet zo geschikt en een bedreiging voor de mensheid.

Maar er is nog een heel andere functie. De 15 lidstaten hebben iets heel anders gemeen dan liefde voor de menselijke vrijheden. Ze zijn alle kapitalistische staten. Dat de NAVO alles te maken heeft met het verdedigen en stabiliseren van het kapitalisme, blijkt uit het volgende:

De NAVO-landen hebben hun wapens nooit tegen de communistische wereld gebruikt, daarentegen veelvuldig tegen de Derde Wereld, waar deze zich probeerde te ontworstelen aan de westelijke overheersing en uitbuiting (Amerika in Zuidoost-Azië en Latijns-Amerika, Portugal in Afrika, Frankrijk in Algerije enz. enz.).

NAVO-plannen om interne veranderingen in de lidstaten tegen te gaan zijn in diverse gevallen ontdekt en in het geval Griekenland bij de kolonelscoup van april 1967 ook gebruikt!

De geweldige verwevenheid van belangen van het militaire apparaat en van delen van het bedrijfsleven, bekend onder de naam Militair Industrieel Complex, spreekt boekdelen. Vooral in de Verenigde Staten is dit M.I.C. berucht, maar ook in Nederland bestaat het. Wie de defensienota van minister Vredeling goed leest, vindt het daarin fraai beschreven. Eén, bijna komisch, voorbeeld uit de nota: de Nederlandse marine heeft duikboten o.a. nodig omdat ze ook duikbootbestrijdingsmiddelen heeft, en die moeten up to date blijven door te oefenen op eigen duikboten. En omgekeerd, zeg je dan.

Ik was al overtuigd dat we ook zonder Sovjet-Unie een soort NAVO gehad zouden hebben, voornamelijk om de Derde Wereld in het gareel te houden. Door die defensienota krijg je zelfs het gevoel dat er een NAVO zou zijn, zelfs als er noch een Sovjet-Unie, noch een Derde Wereld geweest was!

De NAVO is een instrument van de oorlog. Wie de vrede wil, hij ontwapene. De NAVO houdt het kapitalisme in stand. Wie het socialisme wil, hij verlate de NAVO.

Uit: *Vader en Zoon in 't groot.*

(overgenomen uit Reflector, februari 1975)

Boeken en brochures

KERNWAPENS I
Op verzoek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken bracht het Nederlands Instituut voor Vredesvraagstukken (NIVV) een studie uit getiteld „Kernwapens voor West-Europa?"
Bestelling kan geschieden d.m.v. overmaking van *f* 6,— per ex. op postgiro 1756564 t.n.v. NIVV, Alexanderstraat 7 te Den Haag.

KERNWAPENS II
„Moet het Westen zeggen dat het **nooit** als **eerste** kernwapens zal inzetten?" is een rapport eveneens uitgegeven door het NIVV. De Nederlandse regering heeft, enige tijd geleden, het NIVV advies gevraagd over de rol van de nucleaire wapens in de NAVO-strategie van het aangepaste antwoord; dit rapport is te beschouwen als een eerste aanloop daartoe. Te bestellen op bovengenoemd adres.

MULTINATIONALS
Een ervan is Unilever en daar heeft de Aktiegroep Andere Koers een brochure over uitgegeven. De titel is „Een monster met twee koppen en vele staarten: Unilever." Uit de inhoud o.a. het ontstaan van het concern, Unilever in de crisisjaren; tijdens de Tweede Wereldoorlog; de Planta-affaire en Unilever in de Derde Wereld. Te bestellen bij Aktie Andere Koers, Leiden door overmaking van *f* 3,50 op Giro 252552.

ONTWAPENING
„Ontwapening, veiligheid, vrede" is een uitgave waarin de voorstellen, besprekingen en besluiten op het gebied van ontwapening, veiligheid en vrede in de jaren 1971 tot en met 1973 worden beschreven. Samengesteld door het Ministerie van Buitenlandse Zaken.
Uitgegeven door: Staatsuitgeverij, Den Haag.

ZAÏRE
In België verscheen een zeer goede dokumentatie over Zaïre in de vorm van het Kritak-dossier „Van Kongo Vrijstaat tot Zaïre". In deze uitgave vindt men kort de geschiedenis van het land tot heden, de economische situatie en een beschrijving van het bewind van generaal Mobutu. Het dossier is bij het Angola Comité verkrijgbaar, door overmaking van *f* 3,50 op Giro 600657 t.n.v. Angola Comité, A'dam onder vermelding van de titel.

3e WERELD VERZEN
„Wij zijn dwangarbeiders
wier leven verbrand op de koffieplantages
de onwetende zwarten
die eerbied moeten hebben voor de blanken
en vrees voor de rijken."
Dit is een van de gedichten die zijn opgenomen in het boekje „Verzen van Verzet." Het is een gedicht van de Angolese MPLA-leider Agostinno Neto. Over de rol van de literatuur in ontwikkelingslanden is in februari in Groningen een congres gehouden. In het boekje (te bestellen bij De Rijks-Universiteit Groningen, Oude Boteringestraat 40 A, tel. 050-114900) is de weerslag te vinden van deze conferentie (prijs *f* 5,—).

TERRORISME
Er was zelden een periode dat er zoveel geschreven is over het terrorisme als thans. En evenmin een tijd, waarin de daders zo veelvuldig „anarchisten" werden genoemd (...). Het is blijkbaar de politie die het etiket „anarchist" plakt op veelsoortige rebellen die op voet van oorlog leven met de samenleving.
Aldus leidt Anton Constandse nummer 13 van het anarchistisch tijdschrift De As in. Verdere bijdragen o.a. het geweld van de staat en het gewapend verzet; terreur en anti-terreur; over de RAF-Baader-Meinhof.
Jaarabonnement De As (6 nrs.) *f* 10,—. Los nr. *f* 1,75. Giro 2553850 van Stichting Pamflet, Driebergen.

Afscheid van de familie Dimmendaal

Onder enorme belangstelling heeft op 1 juni jl. de familie Dimmendaal afscheid genomen als tehuisleiders van het Humanistisch Militair Tehuis „De Woldberg" in 't Harde.

Herman en Jantje Dimmendaal kwamen in 1959 naar 't Harde, na eerst al verscheidene jaren het Humanistisch Vormingscentrum „De Ark" te hebben geleid.
Gedurende de 16-jaar, dat zij in dienst van de Stichting Militaire Tehuizen van het Humanistisch Thuisfront hebben gewerkt, heeft een ieder hen leren kennen als enthousiaste mensen, voor wie niets te veel was, en voor wie er alles aan gelegen was de militairen een gezellig tehuis te bieden.
De aanwezigheid van verscheidene oud-militairen, soms van jaren terug, op het afscheidsfeest toont duidelijk aan hoezeer hun dat gelukt is.
Ook de verschillende sprekers, die aan het woord kwamen, lieten dit duidelijk blijken. Zo zei de voorzitter van het Thuisfront, de heer H. J. van Sandwijk, dat hij gemengde gevoelens had, deels omdat hij hen de rust gunde, die zij verdienen, anderzijds omdat zij zo node gemist kunnen worden. Mensen als Herman en Jantje Dimmendaal worden niet meer gemaakt. Zij deden aan praktisch humanisme, dat, zoals de heer J. G. F. Troost, humanistisch raadsman bij de krijgsmacht zei, vaak wordt vergeten, maar even vaak belangrijker is dan het ethisch woord.
Een humanisme dat, zoals de heer H. J. Lips, voormalig hoofdraadsman van de Humanistische Geestelijke Verzorging het uitdrukte, gelijk stond met een socialistisch humanisme.
Daarna werd ook het woord gevoerd door majoor S. Bouma, officier van de Dienst Welzijnszorg in 't Harde, de heer W. Voorhuijzen namens de collega's tehuisleiders, en de heer Th. M. B. Schipper, voormalig beheerder van het protestants militaire tehuis in 't Harde. Bijzonder in 't zonnetje werd ook mevr. Dimmendaal gezet, wat o.a. tot uitdrukking kwam in de woorden van de heer Rooimans, architect van „De Woldberg", die altijd graag in het tehuis kwam, omdat het op een voorbeeldige manier werd onderhouden. Ook van de leveranciers kwamen lovende woorden, bij monde van de heer Algra.
Als klap op de vuurpijl werd de familie Dimmendaal door mevr. T. Kraaibeek van het centraal bureau van het Thuisfront een cadeau aangeboden: de vervulling van een hartewens, een kleurentelevisie, bijeengebracht door familie, buren, vrienden, personeel, bestuursleden, oude relaties, leveranciers, kortom velen, die de familie Dimmendaal in de loop der jaren hebben leren kennen als een stel fijne mensen.
Naast het afscheidsgebeuren werd ook aandacht besteed aan de opvolgers, de familie Zwenne. Voorzien van goede raad en „opgeleid" door de familie Dimmendaal ziet het Thuisfront de leiding van „De Woldberg" bij hen in vertrouwde handen komen.

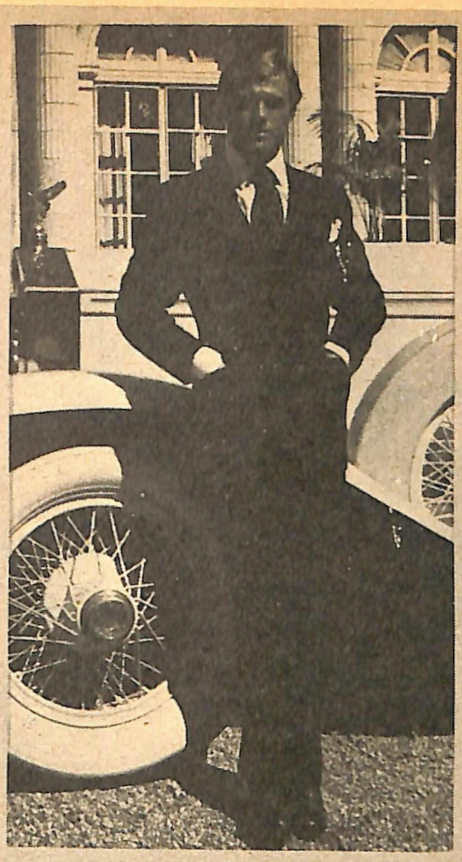

VERHEUGEND NIEUWS voor alle Danny Kaye-liefhebbers: de komediant zal opnieuw een film gaan maken. Uiteraard is het weer een musical-achtig geval, want Kaye heeft bij het Amerikaanse televisie-station NBC een contract getekend voor „Peter Pan". Mia Farrow is ook gecontracteerd en zal Danny Kaye in twee gedaanten ontmoeten: als Captain Hook en als Mr. Darling.

DE JAREN VOOR Wereldoorlog II hebben een haast mystieke aantrekkingskracht op de filmmakers. Nu gaat Universal het verhaal van Eric Roth verfilmen over het leven van ene Nicholas Andrea Dandalos, een fameuze beroepsgokker uit de jaren dertig en veertig. „Nick the Greek" is de werktitel en de man die deze rol gestalte moet geven is niemand minder dan Telly „Kojak" Savalas.

ROBERT REDFORD heeft het gemaakt in de Verenigde Staten. Kassa-trekker nummer 1 is hij geworden. Vorig jaar stond hij qua populariteit nog op de vijfde plaats.

AMERIKAANSE ACTEURS hebben zich erover beklaagd dat de vroegere Nixon-paladijnen John Dean, H. R. Haldeman en John Erlichman zichzelf zullen spelen in de filmversie van „All the President's Men". In een brief gericht aan hun eigen bond vragen ze om deze rollen uit te besteden aan echte acteurs.

DE VROUW VAN MICHAEL Caine, Shakira, maakt haar filmdebuut in „De man die koning wilde worden" onder de bekwame leiding van John Huston.

Marokko is uitgekozen voor de buitenopnamen. Om het zijn vrouw de eerste keer niet al te moeilijk te maken heeft Caine een van de hoofdrollen geaccepteerd; Sean Connery en Christopher Plummer volgden zijn voorbeeld.

P. G. WODEHOUSE, DE MAN die vlak voor zijn dood nog „Sir" werd, heeft een aantal kostelijke boekjes geschreven die gebaseerd waren op de „avonturen" van de butler Jeeves. Uit al die verhalen haalde Alan Ayckbourn genoeg stof om er een soepel lopende musical van te maken. Andrew Lloyd Webber zorgt voor de muziek. Regie heeft David Hemmings, die tevens de karakteristieke butler Jeeves op het podium zal gaan vertolken.

RIJK DE GOOYER, Neerlands enige filmster. Zo luidde vorige maand HP's titelverhaal (nr. 23). Voor wie Rijk kent bevat het artikel weinig tot geen nieuws, maar interviewer Ron Kaal ontlokte heer Gooyer best nog een aantal leuke understatements. Zoals deze twee: . . . drinken, ach. 's Ochtends zal je me nooit zien drinken. Het is een soort tranquillizer. Een ander neemt pep-pillen. Ik nooit. Drugs, nooit! Ik heb wel eens een hashsigaretje gerookt. Doet me niks. Ik vind het leuk, maar ik blijf liever aan de alcohol. Geen pils. Na drie pils heb ik zo'n plas op me liggen, daar word ik gek van." Over film het volgende: „. . . film in Nederland is toch amateurisme, hoor. Je maakt lange dagen. Bij „Rufus" hebben we wel eens tot vier uur 's ochtends gewerkt, maar Frans Weisz (regisseur) heeft het bestaan om 's morgens om zeven uur te beginnen en door te werken tot de volgende morgen acht uur. En toen wou hij nog doorgaan. Ik vind het niet erg hoor. Ik ben van ijzer. Niet van staal, maar van ijzer."

IN HET BEGIN van de jaren zestig vierde Lenny Bruce in Amerika ware triomfen. De man met de scherpe tong heette hij daar, maar Bruce was meer. Deze voormalige tweederangs artiest met grappen à là Blaaser groeide door zijn keiharde aanpak uit tot een van de grootste entertainers in de Verenigde Staten. Bob Fosse, die ook Sweet Charity met Shirley MacLaine maakte, tekent voor de regie en Midnight Cowboy en Graduate-acteur Dustin Hoffman speelt Lenny Bruce.

PjM

Wie wat bewaart heeft wat

Ziekten en handicaps zijn irritant. Zelf gezond er tegenaan lopen, zit je vaak met je houding. „Normaal" reageren lijkt het beste. Doen alsof er bij de ander niets aan de hand is. Hij of zij zal dat beslist het meest waarderen. Waarom, heb je niet helemaal helder, maar wat doet dat er op dat moment van konfrontatie toe. Medelijden tonen, je neerbuigend opstellen, overlopen van begrip; neen, dat vooral niet. Het werkt alleen maar averechts. De ander wordt pas echt de ander. Het gebrek onvermogen.

Voor beiden? Maar niet lang nadenken. Elke aarzeling is er één te veel. Dus — bijvoorbeeld — laat de blinde zijn stok, de rolstoelganger zijn rolstoel, de chronisch zieke zijn bed, de gek zijn waanzin, en ga er mee om gelijk met een ieder.
Zoveel mogelijk althans.

Mocht het even te belastend worden, keer even tot jezelf en put uit de meegekregen of aangeleerde wijsheid: „Hij of zij is er alleen maar mee gebaat wanneer je de ander serieus neemt."
Een noodverband? Wel neen. Wie wil zelf niet graag serieus genomen worden? De gebrekkige en niet-gebrekkige reiken elkaar de hand. Dat dat wel eens onhandig gebeurt, je met een mond vol tanden staat, je even iets weg moet slikken, bijna kotst, je onzeker voelt; zit daar niet te zeer over in.

Het vergalt je leven maar, en daarvoor, laten wij wel wezen, zijn wij toch niet met z'n **allen** op deze wereld. Laten wij genieten.
Bovendien, de gehandicapte, wordt toch steeds minder een probleem. Los van die als maar knappere Medici en de meer en meer afgestudeerde Maatschappelijk Werkers, zijn er de nationale inzamelingsakties, de bazars, rommelmarkten, de jaarlijks terugkerende prentbriefkaarten, etc. Flessentrekkerij? Een heitje voor een karweitje in 't groot, met veel aan de strijkstok? Groothandel in aflaten? Misschien wel, maar betekent dat dat wij niets doen?
Neen. Integendeel. Daarover zeuren, dat is juist niets doen. Dus ophouden met moeilijk doen, en genieten van o.a.:

---

wie van de drie, bedacht door m.
wil de echte invalide
nu, na alle vragen
opstaan?
-ik gehoorzaam
zoals ik altijd heb gedaan-
en donder subiet
zes treden af voorover
er klinkt applaus
en lachen op uit de zaal
als gehoorzaam blijf ik liggen.

Bij poëzie in algemene termen van goed of slecht spreken, lijkt mij een onbegonnen zaak. Jij leest, ervaart en beoordeelt daar voor te zeer vanuit jezelf. De kriteria zijn te subjektief. Een gedicht n.l. doet je iets of doet je niets. En probeer dat waarom en waardoor maar eens duidelijk te maken. Voordat je het beseft, ben je de lezer een oordeel aan het opdringen. Goed bedoeld mogelijk, maar ik wil zelf toch maar trachten mij bij mijn **eigen** ervaren te houden. Met alle recht aan de lezer om het eens of oneens te zijn.

Over „wie van de drie, door 'm." van Berend Lasseur uit zijn bundel „Wie wat bewaart heeft wat", kan ik dan ook alleen maar opmerken dat het gedicht op mij overkomt als een nogal onvolledige vrij magere grap. Persiflage op welk beroemd TV-spel ook.

Ontzettend veel meer thuis ben ik, raakt mij, zijn:

---

pessimisme '70-'71
liefste
als je mij begraaft
doe dan met mijn lichaam
als met dat van de hamster
dit is in de konteener
beneden in de flet
naasttussen alle andere
plestik zakken met huisvuil
of:
laat me kremeren
met alleen de vrienden erbij
het legioen van mijn familie
zal een dagje vrij hebben
o, wat zullen ze daarmee in hun sas
zijn!

„Berend Lasseur, een uniek dichter" was de titel, zo staat op de flaptekst van Lasseur's bundel te lezen, van een interview met Joop van Tijn in Vrij Nederland.
Dat „unieke" uiteraard aan Joop van Tijn.
Zelf zou ik het willen houden, een enkele uitzondering daargelaten, op een onthutsende gave poëzie van een 28-jarige dichter, waarover op diezelfde flaptekst o.a. nog vermeld staat (...) (...): „De Gids schreef daarover (gedoeld wordt op de vrij nauwe correlatie van Van Thijn legt tussen de persoon en de poëzie van Lasseur, D.Z.). „Zijn produktie steeg aanzienlijk sinds hij, (...) weinig te doen heeft." M. Roscam Abbing kan naar onze mening best gelijk hebben als ze in het NRC-Handelsblad vermoedt dat deze „kille zin waarschijnlijk is geleverd door Lasseur zelf". Al enige jaren is hij chronisch aan huis gebonden en veel van zijn gedichten brengen de veranderingen die zijn wereld daardoor heeft ondergaan in kaart.
Tot zover enkele citaten uit een flaptekst, die „Wie wat bewaart heeft wat" niet volgens de bekende traditie kommercieel aanbeveelt, maar die de bundel zuiver aanvult en onderstreept. Dus kopen. In kapitalen te schrijven. Liever niet.
't Heeft iets banaals en afzichtelijk onvolwaardigs, naar mijn gevoel. Dat medelijden, weet je wel.
Lasseur's gedichten met een dergelijke instelling aanschaffen, riekt naar iets elitairs. Mocht deze recensie daartoe **toch** leiden, hopelijk is Lasseur's „terugkijken" dan een houvast:

---

terugkijken
goed, de gedichten van nu
zijn somberder nog dan die
eerder werden geschreven
er zit een zwarte kant
aan heel het laatste werk

zoiets is niet bijster leuk
voor mensen die nu net een
bundeltje willen kopen
om meer aanzien te krijgen
zij leggen dit terzijde

in de boekhandel zelf nog
geen ere wie geen ere
toekomt-kwam-gekomen is

„Wie wat bewaart heeft wat" van Berend Lasseur is een uitgave van De Arbeiderspers, Amsterdam

Dick Zaal

De heavy rock van Uriah Heep

Heavy rock, ook wel hard rock genoemd, is het stiefkind van de popkritiek. Al jaren valt er een opmerkelijke discrepantie te constateren tussen de grootscheepse waardering die deze muzieksoort bij het publiek geniet en de onderschatting en volledige desinteresse aan de kant van de popkritisi. Terwijl je er zelden een goed woord over leest, gaan de platen van groepen als Led Zeppelin, Deep Purple, Grand Funk, Black Sabbath en Uriah Heep over de hele wereld met duizenden over de toonbank.
Een verklaring is moeilijk te vinden. Sommigen menen dat het een leeftijdskwestie is (popkritisi zijn doorgaans wat ouder dan de gemiddelde popliefhebber), anderen spreken in dit verband over een te intellektuele opstelling aan de kant van de pers. „Als je wil weten wat er in de rock-wereld aan de hand is, vraag het dan geen pop-journalist, maar vraag het aan het jonge platenkopende ...etvolk", aldus Richard Robinson in ...n boekje „Pop, Rock and Soul" (1972, Pyramid Books, New York).
Heavy rock-bands spelen doorgaans erg hard en met erg veel energie. Wie van techniek en subtiliteit houdt, kan beter van dit soort concerten weg blijven. Voor wie eens een avondje opwinding en vermaak wil, kan een dergelijk consert echter een bijzonder enerverend gebeuren zijn.
Onlangs speelde de Britse groep Uriah Heep (naam ontleend aan 'n personage uit „David Copperfield" van Charles Dickens) voor een uitgelaten publiek van 7000 mensen in de Rotterdamse Ahoyhal. De in 1970 opgerichte groep heeft muzikaal meer te bieden dan de doorsnee heavy rock band. Geen lange, harde instrumentale stukken, maar kortere, duidelijk gestructureerde „songs". Ze kunnen behoorlijk loos gaan, in stevige up-tempo rockers, maar een Heep-consert kent ook zijn rustiger momenten. De man die vooral voor dit laatste aspect verantwoordelijk is, is organistcomponist Ken Hensley, schrijver van opmerkelijke songs als „July Morning", „Easy Livin", „Circle of Hands" en „Wonderworld". Ken is een rustige, romantische jongen, die als tegenwicht voor het doorgaans nogal energieke werk met Uriah Heep ook onder zijn eigen naam platen maakt, zoals „Proud Words On A Dusty Shelf" (1973) en „Eager To Please" (1975).
Zanger David Byron houdt van wat pittiger werk. Hij voelt zich bij Uriah Heep als een vis in het water, maar heeft daarnaast ook plannen voor een solo-album, waarvoor de opnames al in volle gang zijn.
Verder bestaat de groep nog uit Lee Kerslake (drums). Mick Box (gitaar) en de onlangs aangetrokken bassist John Weton (ex-Family, ex-Roxy Music). In deze bezetting werd de negende elpee opgenomen, die begin juni uitkwam onder de titel: „Return to Fantasy". Veel pittige heavy rock (vooral de titelsong is een uitschieter!), maar ook wat meer afwisselender werk (met name op kant 2).
Uit gesprekken met de jongens van de band, bleek mij dat er de afgelopen maanden wat moeilijkheden waren geweest over de te volgen muziek en zakelijke lijn, maar dat alles nu weer kits was.
„We bruisen weer van vitaliteit", zoals David Byron stelde. Wie enig muzikaal geweld niet schuwt en de groep nog niet kent, moet maar eens in een platenwinkel gaan luisteren. Misschien is Uriah Heep wel de band waar je al zolang naar op zoek was!

Bert van de Kamp

Kanovaren met Theo Marijt

Een jaar na de Olympische Spelen in Mexico, we schrijven dan 1969 vertrekt Karel Muys als bondscoach van de Nederlandse kano-bond. Een verlies dat zeker, want de ambitieuze Muys die jaren achtereen de Nederlandse kanoselectie had getraind betekende iets voor zijn jeugdige pupillen. Hij had overwicht en was de eerste bondscoach die voor lijn zorgde in de trainingen. Muys was iemand en dat hij dat was werd al gauw onderkend door andere landen. Het waren onze oosterburen die Karel Muys na de Olympische Spelen in Mexico voor veel geld aantrokken. Sindsdien is Muys nog steeds in dienst van de Westduitse kanobond. Sterker; hij was de eerste Nederlandse coach die in het buitenland een dik belegde boterham kon verdienen. Een voorbeeld voor velen zogezegd.
Sinds het vertrek van Karel Muys is er veel veranderd. De rust die vele vele jaren geregeerd had in een van de kleinste sportbonden van Nederland werd verstoord. Het tamelijk enge wereldje van de kanosport raakte in troebel water. Er ontstonden conflicten over de begeleiding en nadat Mieke Jaapies — nota bene nog opgeleid door Muys — in 1972 zilver op de Olympische Spelen haalde was het gebeurd met de successen van de Nederlandse kanovaarders. De namen van Thea Blijlevens, Mieke Jaapies, Geurts en Hoekstra en nog vele anderen verdwenen en de kanosport leek door al het gekrakeel ten dode opgeschreven.
Maar sinds begin januari regeert een andere meester in het nationale kanosportcentrum in Amsterdam. Aan de Sloterplas waar de Nederlandse kanobond beschikt over een prachtige accommodatie is het na al die vele trainerswisselingen nu Theo Marijt die lijn moet brengen in de activiteiten van de kanobond. Theo Marijt, een dikke dertiger eens student aan het CIOS in Overveen waar hij afstudeerde in de specialisaties turnen en basketball en vroeger oud-vaarder is met veel enthousiasme aan het werk gegaan. Hij wist dat er van de oude gerenommeerde groep weinigen over waren gebleven. Een uitdaging dus om met het tamelijk nieuwe materiaal iets ervan te maken. Tijdens een van de centrale trainingen die praktisch iedere week worden gehouden zegt Marijt: „Zie het inderdaad als een uitdaging. Men verwacht iets. Ach nee we behoeven natuurlijk niet meteen op het eerste plan te verzeilen, maar aan de trainingsopbouw heb ik iets gedaan. Die lag volkomen plat. Ik vermoed dat de kanobond bijna aan dat gekonkel ten onder was gegaan. Zover is het gelukkig niet gekomen."
Toen Theo Marijt in januari werd aangesteld begreep hij dat er iets moest gebeuren. Vooral organisatorisch was het een janboel.
Marijt: „Er zat erg weinig lijn in. Men deed maar iets. Ik wil me niet bemoeien met werkzaamheden van anderen, maar ik moest wel een heel nieuw apparaat formeren. Er was geen arts bij het team. Naar mijn smaak in topsport een onmisbare man. Gelukkig ben ik er in samenwerking met Anton Geurts, die op drie Olympische Spelen heeft gevaren in geslaagd een bekwaam arts aan te trekken. Daarnaast zijn we erin geslaagd om een tiental oud-wedstrijdvaarders bijeen te halen die lid zijn geworden van de Technische commissie. Dat betekent een portie kennis om je heen die je als coach nodig hebt. Goed, ik heb vroeger gevaren maar een echt kanotalent was ik niet. Vandaar dat ik het plezierig vind dat een Geurts, Knuppe en al die anderen me van dienst willen zijn. Ik kan me dan volledig bezig houden met de conditietraining en mentale voorbereiding."
Die conditietraining in de omgeving van de Sloterplas liegt er niet om. Iedere week, weer of geen weer komt de groep die uit 23 personen bestaat bij elkaar. En uit alle delen van Nederland. Zelfs uit het oosten en zuiden van het land komen de geselecteerden naar Amsterdam. Een kostbare en energie verspillende bezigheid. Maar Theo Marijt aanvaardt deze minder plezierige consequenties als iets heel gewoons. „Luister," stelt hij, „de jongens en meisjes die topsport willen bedrijven moeten er iets voor over hebben. Natuurlijk valt het niet mee om je iedere week over dergelijke lange afstanden te verplaatsen, maar wat is het alternatief. Het is onmogelijk dat ze allemaal districtsgewijs aan het trainen blijven. Je moet je selectie eens in de zoveel tijd bij elkaar hebben. In de voetbalsport heb ik ze eens in die richting horen praten; geen centrale trainingen meer. Trouwens de KNSB dreigt met zijn schaatsploegen ook die kant op te gaan. Ik vind dat heilloos. Ik klamp me vast aan sfeer. Dat heb je nodig om resultaten te behalen. Sport mag je niet al te klinisch benaderen. Zoiets benadeelt het resultaat." Op dit punt is Marijt niets teveel. In de weekenden of zo maar tussentijds is hij met zijn ploeg op en rondom de Sloterplas

te vinden. En dat zijn werkzaamheden positief overkomen bewijst Ruud Knuppe, eens een talentvol kanovaarder in de periode van Karel Muys en nu een van de tien wijzen die naast Marijt het bevel voeren. Knuppe: „Ik vind dat de aanpak van Marijt uitstekend is. Ze kunnen me allemaal nog veel meer vertellen, maar dit heb ik de laatste jaren niet meer meege-

Voor topsport iets over hebben

maakt. De problemen vertroebelden de sfeer en altijd was er wel een punt waarop iets afketste. Marijt is fel van leer getrokken. Hij heeft de zaak professioneler aangepakt en wat ik het allerbelangrijkste vind; er wordt met plezier gewerkt. Dat is jaren niet meer gebeurd. Daarom hoop ik dat we nu eindelijk op de goede weg zijn. Ik zeg niet dat Marijt nu al voor mij de ideale coach is. Maar een ding is zeker hij heeft de lijn aangegeven volgens welke we moeten werken."

Theo Marijt en zijn ploeg wacht een moeilijke periode. Na de Nederlandse kampioenschappen komen de Wereldkampioenschappen in Belgrado gevolgd door de Voor- Olympische Spelen in Montreal. Als het aan hem ligt wil hij zijn team met goed gevolg langs deze obstakels loodsen.

„Ik begrijp dat er nu al oppositie is," stelt hij. „Dat houd je overal; waar andere meesters regeren is een bron voor conflicten aanwezig. Ik trek me er echter nu nog niets van aan. Ik weet dat mijn uitspraken niet gering zijn geweest. Ik heb gezegd dat door een andere trainingsaanpak de resultaten wel moeten komen. Gevaarlijk, ja dat weet ik. Maar wat heb je aan mensen die alleen praten over bouwen. Dat kan bij de jeugd en in de onderbouw. Topsport of dat nu professioneel of amateuristisch is vraagt, nee schreeuwt om prestaties. En als je prestaties behaalt dan heb je de kans dat de jeugd door al het geschrijf over de successen belangstelling krijgt voor zo'n tak van sport. Dat fenomeen hebben we in het judo met Geesink gezien en de WK voetbal in West Duitsland heeft de voetbalsport in Nederland opnieuw een impuls gegeven. Kijk daar moet je rekening mee houden. Ik zal dat doen en als het me niet lukt trek ik mijn consequenties."

Realiteitszin kun je Marijt niet ontzeggen. Hem kennende zeg ik; als hij in staat is om de zaak bij elkaar te houden, zodat ruzies ver van zijn groep blijven is hij instaat om mogelijk een tweede Karel Muys voor de Kanobond te worden. Want ze kunnen alles van Marijt zeggen; een ding zeker niet; hij is niet lui en bruist van ideeën. Dat nieuwe ideeën in een amateurbond niet altijd goed overkomen is zo oud als de sport zelf. Vandaar dat hem waarschijnlijk een aantal moeilijke maanden wachten.

Wim Jesse

HARDOP DENKEN

De wet van de moker

Eindelijk eens vlak voor m'n neus, kon ik het gebeuren van a tot z precies volgen. Wat mistroostig uit het raam starend begreep ik opeens dat die rookwolken niet afkomstig konden zijn van een vers opgestoken pijp. Dit was brand.
Ik snelde naar het balkon en nam de zaak in ogenschouw. Een auto midden op het kruispunt; tweehoog in mijn hoekhuis betekent dat frontloge.
Geen vuur, alleen maar rook van onder de motorkap. Stel je voor dat het hele geval explodeert, bedacht ik schielijk. Maar waarom zou ik mij op eenzame hoogte druk maken, nu een groeiende kring van nieuwsgierigen op slechts enkele meters afstand het gebeuren zo geanimeerd besprak. Het wachten was dus op de brandweer.
Volgens voorschrift met blauw zwaailicht en drietonige hoorn zeilden de heren door rood de hoek om, met volle vaart op het spektakel inrijdend. Wat volgde was een lust voor het oog. Beheerst en gedisciplineerd zocht iedere brandweerman zijn post. Iedereen wist wat hem te doen stond; zelfs de chauffeur begreep dat dit voor hem het moment was om een sjekkie te rollen en niet drie minuten tevoren.
Eén der gehelmden was de baas. Dat kon je aan een soort gouden krul op zijn arm zien, maar ook aan het kordate gebaar waarmee hij een eind maakte aan het spontane gespuit van één van zijn jongens.
Terecht, zelfs een onbenul als ik dacht al meteen „hé, bij kortsluiting toch liever geen water?" Maar met de teamgeest was het oké, want daar stond al een ander met de droogblusser klaar.
Maar nu. De brand zat binnenin. Dus je kan op de auto spuiten wat je wil, maar dat lost niks op. Goede raad is duur, zag je de brandweer denken. Gelukkig kwam iemand op het idee de inmiddels geblakerde motorkap te openen, misschien wel de ongelukkige eigenaar van het wrak, want de veiligheidssluiting was er kennelijk af. Het deksel ging open, wolken rook joegen het firmament in — twee korte stoten op de droogblusser maakten een eind aan het gevaar; de kap werd gesloten met een klap die het poeder deed opwaaien.
Reeds trok de baas tevreden zijn fluit om het sein „brand meester" te geven, of daar kwamen weer een paar pesterige rooksliertjes door de kieren naar buiten. Ai! was het nablussen vergeten?
Vervelend nu dat die motorkap niet meewerkte. Twee paar gehandschoende handen zouden dat varkentje wel wassen, maar het slot deed zijn plicht. De kracht van deze mannen deed het automobiel op en neer hossen, maar de kap werkte niet mee. Geen nood, daar stond een collega klaar met de calamiteiten-kist. Beitels, koevoeten, mokers, tangen, keus genoeg.
De baas zelf pakte bliksemsnel een lange beitel, als had hij zich onderweg al op deze tegenvaller voorbereid. Door de grill heen gestoken viste hij naar het slot, om dit met een dreun weg te vagen, maar het viel niet mee. Gespannen keken ze toe, zes glinsterende helmen in het late zonlicht. Zou de ouwe het redden? Nerveuze gebaren. En telkens een mokerslag — weer mis!
Na zes lange minuten (hoever was het vuur nog van de benzine-leiding?) had de chauffeur van wagen 157 zijn sjekkie op, zwaaide de rode deur open, baande zich een weg door de menigte, opende resoluut het portier van de rokende vierwieler, boog zich voorover en ik kon helaas het gezicht van de baas niet zien toen vlak voor zijn neus de deksel met een verend sprongetje openging. De chauffeur had de afsluiter onder het dashboard gevonden!
Later bij de bloemenman beneden begreep ik de Wet van de Moker pas goed. Toch aardig wat mensen om zijn stalletje, opperde ik vrolijk, een piek in zijn verkopen vermoedend. Hij keek me vernietigend aan. „Alsof ik het daar ene sodemieter aan heb. Liever kopers dan kijkers."

Beschaamd begreep ik hoe ieder vak zijn eigen vanzelfsprekendheid heeft. De bloemenman die wil verkopen, al staat een auto in brand. De brandweerbaas die wil openslaan, al is de druk op één knopje voldoende.
De Wet van de Moker, die als hij eenmaal ingezet kan worden, ook ingezet wil worden. Het geweld dat zichzelf door het gebruik en eventueel het succes rechtvaardigt. Had het ook met een subtieler middel gekund? Een knopje waar even niet aan gedacht werd?

De sloop van de Nieuwmarktbuurt, de gewelddadige ontruiming, zijn daar ook geen knopjes onbenut? Ik zal de politie niet verwijten dat ze er graag op losmept, maar ik heb wel geconstateerd dat verstandige bazen de pelotons in toom moesten houden, omdat de oplossing voor velen toch zo eenvoudig is: de beuk erin!
De democratie in Portugal, alleen met de moker van een militaire dictatuur te vestigen? Speelt Soares niet vaardig op de knopjes, of haalt dat niets meer uit?

Het politieke denken van veel militairen? Geweld is hun vak, denken in termen van geweld hoort daarbij, maar ook bij voorkeur in die termen? In Chili en Portugal en waar al niet zou je zeggen van wel. Over de manier waarop vooraanstaande Amerikaanse militairen de Vietnamese kwestie meenden te moeten oplossen is inmiddels genoeg bekend.
Hoevelen van hen lijken op die brandbaas met sierkrul bij mij voor de deur, van wie ik vrees dat hij nog steeds volhoudt dat die klep opensloog door zijn laatste klap?

Casper Vogel

Adres redactie en administratie:
Bureau Hoofdraadsman,
Coornherthuis,
Hoofdstr. 84, Driebergen
Telefoon 03438-2878
Redacteur A. Zoetebier
Hoofdraadsman

EGO

MAANDBLAD VAN DE HUMANISTISCHE GEESTELIJKE VERZORGING VOOR MILITAIREN. NR. 8 - AUG. 1975 - 14e JAARGANG

Abonnementsprijs ƒ 6,— per jaar, te storten op postgirorekening 480414 t.n.v. Hoofdraadsman Humanistische Geestelijke Verzorging te Driebergen. Militairen ontvangen het blad op aanvraag zonder betaling.

- BEVOLKINGS-VRAAGSTUK
- MISDAAD EXPLOSIE
- TIEN JAAR PIM EN WIM
- KÄTHE KOLLWITZ
- GODS WEGEN
- LOUIS ARMSTRONG
- WERELDKAMPIOEN WANHOOP

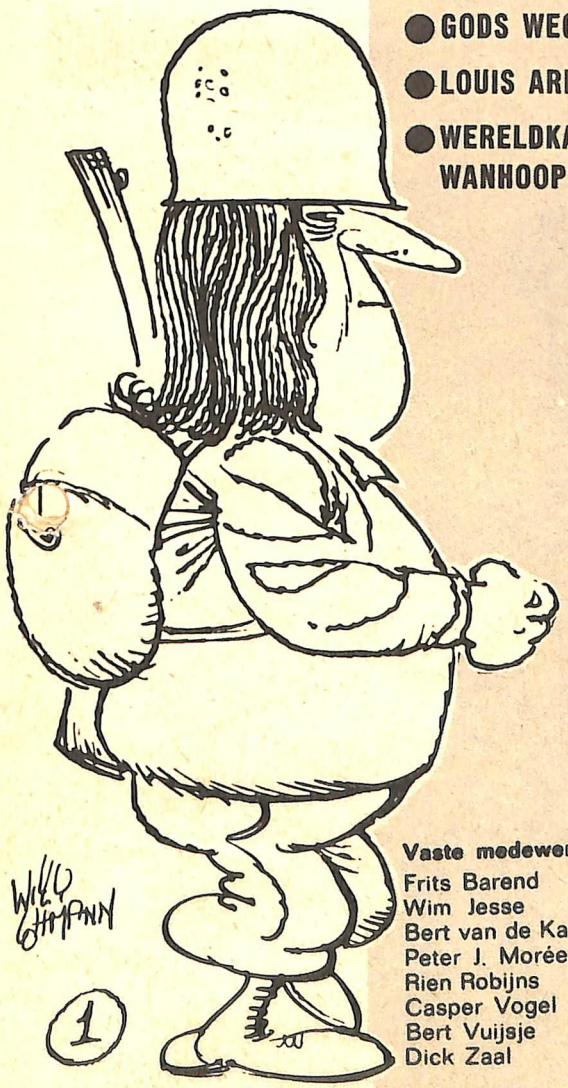

Vaste medewerkers:
Frits Barend
Wim Jesse
Bert van de Kamp
Peter J. Morée
Rien Robijns
Casper Vogel
Bert Vuijsje
Dick Zaal